

Kuka kuuntelee omaishoitajaa?

Aika: 4.2.2015

Paikka: Kansalaisinfo, Pikkuparlamentti, Arkadiankatu 3, Helsinki

Avaus, kansanedustaja Aila Paloniemi, Keskusta eduskuntaryhmä
Aila Paloniemi kertoi perhehoidon eduista ja edullisuudesta ja näytti vaikuttavan videon tyytyväisistä asiakkaista. Perhehoito tukee esimerkiksi vanhuksilla toimintojen säilymistä, Omaiset kertoivat, että perhehoidossa ollut on virkistynyt ja kokenut olonsa turvalliseksi, esimerkiksi hänen unilääkkeitään on voitu vähentää, uni on parantunut, terveyskeskuskäynnit ovat vähentyneet. Perhehoito 14 000 euroa halvempi kuin tuettu kotihoito. Perhehoitomuodossa myös päivähoito mahdollista. Sopii maishoitoperheille. Ongelmana omaishoitajien tilanteessa on mm. mielenterveysomaisten asema, ovat jääneet ulkopuolisiksi.

K-talk 1: Raskas, rakas työ

Vetäjänä Ylva Krokfors

Keskustelijat: Riikka Raunio, Kirsi Velin, Pia Lemmetty ja Sisko Aalto

Teemat: työn yksinäisyys/sosiaalinen yksinäisyys, lomittajat ja kotihoidon henkilökunta alati vaihtuva/kokemattomia/perehdytys puutteellista ja omaishoitajan lomitus jää usein toteutumatta. Lomittaja ei tule kotiin vaan hoidettavan pitää mennä laitokseen, jossa kunta voi huonontua. Hyvät ja turvalliset paikat ovat voineet hävitä kilpailutuksessa

Omaishoitaja jää ulkopuolelle, ei tiedä, mihin ryhmään kuuluisi, kokee sosiaalista yksinäisyyttä.

Kotihoidon näkökulmasta jollain alueella on tilanne, jossa 228 virallista omaishoitajaa, joista melkein puolet on 75 vuotta täyttänyt.

Myös SPR:n toiminnassa on nähty, että omaishoitajat kokevat itsensä yksinäisiksi, myös silloin, kun kohdataan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia: Omaishoitajat kokevat, että **eivät tule kohdatuksi tapaamisissa ammattilaisten kanssa.**

SAP (selvitys arviointi ja sijoitus) –kokouksissa päätetään, olisiko nyt aika siirtyä toisenlaiseen hoitomuotoon? Näkyy, että **rakkaus ja velvollisuudentunto** ovat omaishoitajalla päällimmäisenä. **Omaishoitajat ansaitsivat kunnan kiitoksen!**

Omaishoidon lomitus: lomaa kuuluisi olla 3 x 24 tuntia, mutta sitä on saanut vaan 3x6 tuntia ja siitä on voinut joutua vielä lisäksi maksamaan.

Resurssit menevät kaikenlaisiin arvioihin ja konsultteihin ilman, että tulee valmista/muutosta

SPR:llä oli lomittajatoimintaa. Siinä tarvitaan hyvä tuki, jonka järjestö on pystynyt tarjoamaan. RAY ja kunnat rahoittivat. Toiminnan rahoitus kuitenkin loppui, koska se **”saattoi aiheuttaa kilpailuhaittaa”** (RAY)

KUKA KUUNTELEE KÖYHÄÄ?

Iso ongelma on, että omaishoitajat **eivät tiedä, että heillä olisi oikeutta saada apua.**

Palveluohjaaja voi tulla kotiin ja räätälöidä apua. **Tietoa pitäisi levittää:**

Parhaiten tieto välittyisi vaikka **lääkärin tai terveydenhoitajan kautta.** Tietoa tuesta pitäisi saada jo poliklinikalta. Järjestöt välittävät tietoa. **Viranomaisten informaatiovelvollisuus ei toteudu!!!** On myös niin, että epäpätevät työntekijät eivät oikeasti tiedä. **Työntekijöitä on myös kielletty kertomasta!!!**

Viranomaisten resursseja menee hukkaan Sopimus vuodeksi eteenpäin ja joka vuosi arvioidaan uudestaan joka kerta eri ihminen. **Voisiko siinä säästää, jäisi pois turhia arviointeja, silloin kun tiedetään, että hoidon tarve ei muutu!**

Väärää infoa viranomaisilta: on sanottu esimerkiksi, jos saa kotihoidon tukea, ei voi olla omaishoitaja. Sairausloman aikana omaishoidon tuki lopetettiin eikä mitään tukea saanut.

Yksinäisyys ja mielenterveyspotilaat: **mt-ihmisten omaishoitajat eivät saa omaishoidon tukea, se loukkaa. Myös STIGMA on haasteena. Kotiin tuotavia palveluja pitäisi olla enemmän.**

Kuntien ja järjestöjen pitäisi tehdä enemmän yhteistyötä!

Kotiutushoitaja: tehtävänä kuukauden ajan varmistaa tilanne kotona ja sitten siirretään kotihoidon tehtäväksi.

Lomitus: EU:n kilpailulainsäädäntö estää parhaiden ratkaisujen löytämisen Suomi menee aina EU-lainsäädännössä siitä kohtaa, missä se on tiukin ja vielä tiukentaa.

Suomessa pitäisi kilpailulainsäädäntöä helpottaa. **Kilpailutuksen seurauksena pienet toimijat tippuvat pois.** Hankintadirektiiviä ollaankin tarkentamassa. On huomattava, että jo nykyisellä lainsäädännöllä pystytään toimimaan joustavammin. On olemassa palveluita, joita ei tarvitsisi kilpailuttaa.

Markkinaoikeudella on valta.

Hankintalaki aiheuttaa aivan kauheita tilanteita!!! Järjestöt ovat hävinneet kilpailutuksia.

Suomessa alaraja on aivan liian alhainen (30 000) muissa maissa esim. 200 000.

Yhteistyötä omaishoidon ja kotihoidon kanssa kehitettävä.

18.45 K-talk 2: Miksi rakkaudesta pitäisi maksaa?

Vetäjä Jussi Lindevall

Keskustelijat Timo Juurikkala, Anneli Kiljunen, Laura Kalliomaa-Puha

Teemat: hoitajan oma terveys, tukipalvelujen saatavuus, hakemisen vaikeus, hylyt, palkkion määrittyminen, kuntien väliset ja sisäiset erot palkkioiden suuruudessa, omaishoitajan äkillinen irtisanominen ja palkkion lakkauttaminen, omaishoidosta syntyvät säästöt

Kaksi ääripäätä historiasta/kirjasllisuudesta: Vaivaistalot ... Niskavuoren vanha emäntä Omaishoidon laki tuli 2006. Perheet ovat aina hoitaneet omaisiaan – vaihtelevasti, joko paremmin tai huonommin.

Arviolta 360 000 hoitaa omaistaan, n.60 000 hoitaa vaativasti, ympärivuorokautisesti, kuitenkin vain 43 000 sopimusta.

Tutkimuksen mukaan viidentoista Euroopan maan joukossa suomalaiset ovat ahkerimpia hoitamaan omaisiaan. Missä on kattava sosiaaliturva, siellä luotetaan toisiin.

KUKA KUUNTELEE KÖYHÄÄ?

Omaishoidon tuesta ei ole yhtenäisiä kriteereitä. Jokainen kunta päättää itse kriteereistä. Tämän vuoksi tulossa uusi omaishoidon laki

Tukipalvelut ei suju: Miksi lomittaja ei voi tulla kotiin? Raha on syynä???

Keinoja tuen parantamiseksi:

- Sijaisomaishoitaja, toinen omainen tulee sijaiseksi, kunta maksaa. **Voisiko olla sijaishoitajapankki?**
- **Laitoshoito vuorokaudessa 500 euroa, sijaishoitaja 50 euroa vuorokaudessa, ei voi olla rahakysymys. Eri sektorit eivät tee yhteistyötä! Tarvitaan kuntien ja järjestöjen yhteistyötä!!!!**
- Tilapäinen tai lyhytaikainen perhehoito on hyvä vaihtoehto. Sitä pitää levittää.
- Vapaaehtoisen rooli: Miten voi olla omaishoitaja, kun ei voi olla vapaaehtoinen esim. sairaalassa...

Sijaishoidon kehittämiseen hyväksytty budjettirahaa eduskunnassa. Omaishoitajien jaksamista on tuettava. Terveystarkastukset ei riitä pelkästään, jos siitä ei seuraa mitään.

Vastuu on aina kunnalla myös vapaaehtoisista..Omaishoitajasta kunta ei vastaa.

Omaishoitajille valmistellaan uutta tapaturmavakuutusta. Vastuuvakuutusturva myös tarvitaan. Kaikista ei ole omaishoitajaksi, tapahtuu myös kaltoinkohteluita.

Omaishoidossa monta eri "työalaa": roskat, siivous; ruuanlaitto; lääkkeet ja hoiva; hälytysasiat, tapaturmat; sosiaalinen vuorovaikutus

Miten voisi hyödyntää työttömien työllistämistä omaishoidon tukipalveluissa?

1. Perheen tarve on aina ykkösenä,

2. Lumityöt, lampunvaihto yms. voidaan antaa helpommin ulkopuoliselle

Hyviä kokemuksia siitä, että vapaaehtoiset ovat olleet esim työparina ammattilaiselle.

Omaishoitajille terveystarkastus, siihen korvamerkittyä rahaa olemassa 4 milj euroa?

Riikka: Rava pisteytys: ihmisen toimintakykymittari, esim saako napit kiinni, kaatuileeko, näkö kuulo, muisti, pytykö pidättämään....

Ravapisteys kotipalvelun saamiselle: pisteet aika korkeita

Omaishoitosopimuksen irtisanominen: Kunnan taloustilanteesta johtuen sopimukset sanottiin irti ja tehtiin uudet halvemmat.

Lappeenrannassa perustettu omaishoidon tukiyjsikköä, joka yhteistyössä kotihoidon kanssa.

Kantelu oikeuskanslerille: irtisanomiset ovat olleet lainmukaisia, laki ei anna mitään oikeusturvaa omaishoitajalle.

Omaishoidon tuki vähemmän kuin työmarkkinatuki!

Se säästäisi pitkällä aikavälillä, että sijoitettaisiin enemmän omaishoitoon!!

Omaishoitoon kannatta panostaa, siitä on tutkimuksia

Yhdenvertaisuus lisääntyisi kelasiirron seurauksena. Byrokratia voisi tosin olla esteenä....

Työn ja omaishoidon yhteensovittaminen ei onnistu, sitä pitäisi kehittää, tarvitaan asennemuutosta!